

Brána času

Moderní architektonická skulptura složená z jedenácti železobetonových prefabrikovaných segmentů, které tvoří průchozí tunel a symbolizují časovou osu města. Uvnitř každého oblouku jsou kamenné intarzie s klíčovými daty z historie Moravské Třebové, od renesance až po baroko, což vyzdvihuje trvalý plynoucí čas a významné etapy vývoje města. Objekt zároveň slouží jako úvodní brána naučné stezky „Cesta od renesance k baroku“, která propojuje historické památky města a vede návštěvníky od zámku až ke Kalvárii na Křížovém vrchu.

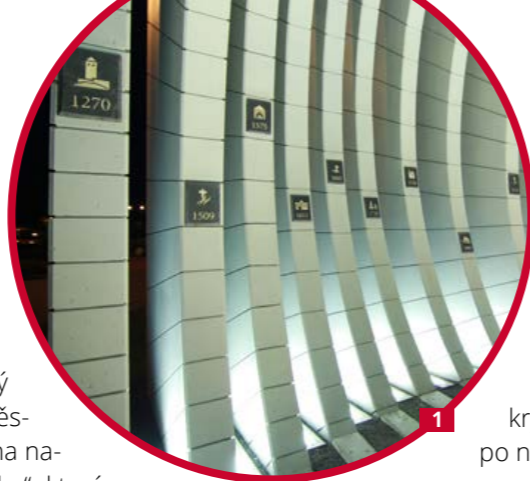
Významná data uvedená na Bráně času:

1270 Starý zámek

Město bylo založeno v polovině 13. století. První písemná zmínka o původním hradu je z roku 1270.

1492 Renesanční brána

Portál v jižní bráně zámku tvořil původně hlavní vchod do starého zámku. Portál je datován do roku 1492, je tedy nejstarší dochovanou renesanční památkou ve střední Evropě.

1509 Požár

Po velkém požáru bylo město, původně vybudované ze dřeva, znovu vystavěno z cihel a kamene.

1520 Radnice

Výstavba této významné renesanční památky proběhla po velkém požáru.

1575 Schody mrtvých

V roce 1575 bylo vybudováno schodiště kryté šindelem vedoucí ke hřbitovu. Chodily po něm na hřbitov pohřební průvody.

1603 Kostel Povýšení svatého Kříže

V letech 1603–1605 proběhla přestavba hřbitovního kostela, při níž prošel zásadní změnou v gotizujícím slohu.

1611 Renesanční zámek

Období, kdy byla Moravská Třebová nazývána Moravskými Aténami, připomíná především arkádové předdvorí zámku budované od roku 1611.

1622 Doba pobělohorská

V tomto roce musel uprchnout ze

země Ladislav Velen ze Žerotína. Moravská Třebová tak připadla Liechtensteinům, kteří začali s rekatolicizací, a město začalo ekonomicky upadat.

1663 Povodeň

Protřazením hráze rybníka na Nových Sadech došlo k velké povodni, která si vyžádala mnoho lidských životů.

1689 Kostel svatého Josefa a Františkánský klášter

Byla dokončena stavba klášterního kostela sv. Josefa, který byl budován řádem františkánů.

1718 Olivetská hora

Vznik sousoší, jež je součástí Křížové cesty na Křížovém vrchu.

1723 Barokní kapličky

Vybudování čtyř kapliček v barokním stylu na Křížovém vrchu.

1726 Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Zahájení stavby nového kostela v barokním stylu na místě goticko-renesančního děkanského kostela zničeného požárem.

1730 Kalvárie

Vznik sousoší na Křížovém vrchu z dílny třebovských sochařů Jiřího Pacáka, Severina Tischlera a Františka Josefa Seitla, spolu-

pracovníků a následovníků Matyáše Bernarda Brauna.

1803 Gymnázium

V roce 1762 přišli do Moravské Třebové piaristé. Založili zde nejprve hlavní školu, gymnaziální výuka začala v roce 1803.

1803 První továrna

První tovární oprávnění ve městě bylo roku 1803 uděleno soukenickému mistrovi Johannu Antonu Wondrovi.

1844 Požár

V letech 1840 a 1844 postihly naše město ničivé požáry, které zasáhly téměř celou tehdejší zástavbu. Město pak bylo vystavěno znovu podle přísných protipožárních předpisů.

1845 Příklad sester

Roku 1845 přišel do Moravské Třebové ženský řeholní řád, tzv. školské sestry. Budovaly zde školu pro ženská povolání.

1906 Muzeum

Slavnostní otevření budovy nového muzea, jež vzniklo zásluhou mecenáše Ludwiga Vinzenze Holzmaistera.

1915 Uprchlíky tábor

Vznik tábora pro válečné uprchlíky. Od roku 1921 ruské gymnázium. Vojenskému školství slouží areál dodnes.

www.moravskatrebova.cz

Cesta od renesance k baroku

MORAVSKÁ TŘEBOVÁ

Městské informační centrum

nám. T. G. Masaryka 29, 571 01 Moravská Třebová
tel.: +420 461 353 177, +420 737 874 829
e-mail: icentrum@mtrebova.cz
https://ic.moravskatrebova.cz/
Městské informační centrum Moravská Třebová

Kulturní služby města Moravská Třebová

Zámecké náměstí 1, 571 01 Moravská Třebová
tel.: +420 734 872 178
e-mail: info@ksmt.cz
www.ksmt.cz

Zámek

Zámecké nám.1, 571 01 Moravská Třebová
tel.: +420 461 312 458, +420 736 681 264
e-mail: zamek@ksmt.cz, zamek.pokladna@ksmt.cz
www.zamekmoravskatrebova.cz

Národopisná expozice v Latinské škole

Kostelní náměstí 1/25, 571 01 Moravská Třebová
tel.: +420 461 544 285, +420 733 787 998
e-mail: muzeum@ksmt.cz
www.muzeummoravskatrebova.cz

Foto: Jaroslav Horák | CHAS - NT s.r.o., 2025

Cesta od renesance k baroku

Zámecký areál a cesta na Křížový vrch představují dvě velké umělecké epochy v dějinách lidstva. Dvanáct označených zastávek tvoří významná renesanční a barokní díla.

Významná zastavení

1 Brána času

Projděte se časem skrze unikátní betonovou instalaci, která zachycuje klíčové milníky města. Každý z oblouků připomíná významné období od renesance po baroko – stačí vstoupit a nechat se unášet příběhem.

2 Starý zámek

Patrně již v druhé polovině 13. století stál v místech dnešního zámku gotický hrad s obytnou věží. Později byl postupně rozšiřován. Goticko-renesanční přestavbu provedl v devadesátých letech 15. století Ladislav z Boskovic. Současnou podobu získal po požáru v roce 1840.

3 Renesanční brána

Portál s vročením 1492 a nápisem se jménem stavebníka Ladislava z Boskovic byl původně osazen na vstupní bráně

tzv. starého zámku. Je považován za jednu z nejstarších renesančních památek zachovanou na sever od Alp.

4 Zámecké arkády

V r. 1611 začal Ladislav Velen ze Žerotína budovat arkádové předdvůrí zámku. Za autora projektu je považován dvorní architekt Rudolfa II. Giovanni Maria Filippi.

5 Loučení Krista s Pannou Marií

Sousoší bylo umístěno r. 1722 na začátek mostu přes Třebůvku v Jevíčské ulici.

6 Povodňové desky

Desky upomínají na ničivé povodně v letech 1663 a 1770 a následné rekonstrukce poškozené cesty a mostu.

7 Schody mrtvých

Roku 1575 bylo vybudováno schodiště ke hřbitovu kryté šindelem. Jeho portál je zdoben boskovickým a městským znakem a nápisem, jenž v překladu zní: „Blažení jsou mrtví, kteří zemřeli v Pánu“.

8 Kostel Povýšení svatého Kříže

Původní kostel stával na Křížovém vrchu už ve středověku. Ladislav z Boskovic přenesl r. 1499 hřbitov na

Křížový vrch a začal zde se stavbou hřbitovního kostela, dokončenou zřejmě v r. 1505. V letech 1603–1605 provedl stavitel Andreas Balzer ze slezské Nisy zásadní přestavbu v gotizujícím slohu.

9 Lapidárium

V Moravské Třebové se zachoval unikátní soubor renesančních kamenných náhrobníků a epitafů, typických pro reformační období. Některé z nich byly v r. 1912 umístěny do lapidária.

10 Kalvárie

Sousoší Kalvárie na Křížovém vrchu bylo vybudováno po r. 1730. Je z dílny trebovských sochařů Jiřího Pacáka, Severina Tischlera a Františka Josefa Seitla, spolupracovníků a následovníků Matyáše Bernarda Brauna.

11 Barokní kapličky

Podél cesty ke Kalvárii byly r. 1723 vystavěny čtyři kapličky s polygonálním půdorysem a zvoncovitými, mansardovými střechami.

12 Olivetská hora

Sousoší Kristus na hoře Olivetské je součástí křížové cesty vedoucí od farního kostela Nanebevzetí Panny Marie na vrchol Křížového vrchu.

Období renesance

Největšího rozkvětu se Moravské Třebové dostalo v období vlády pánů z Boskovic a Ladislava Veleny ze Žerotína, kdy byla centrem humanistické vzdělanosti a získala přívlastek Moravské Athény. Z této doby se dochovala i jedna z nejstarších renesančních památek na sever od Alp, zámecký portál z roku 1492. V centru města lze obdivovat pozdně gotické a renesanční mázhausy, které nemají kvalitou i počtem zachovaných artefaktů v ČR obdoby.

Období baroka

Kalvárie na Křížovém vrchu

Sousoší bylo vytvořeno po roce 1730 jako zakončení křížové cesty vedoucí od děkanského kostela Nanebevzetí Panny Marie. Jeho autorem je některý z následovníků Matyáše Bernarda Brauna, patrně Severin Tischler. 1 – Bůh Otec na nebesích; 2 – Dvojice lotrů na kříži; 3 – Ježíš Kristus na kříži; 4 – Asistenční andělé; 5 – Svatá Panna Marie; 6 – Sv. Jan Evangelista

Barokní kapličky

Podél křížové cesty vedoucí ke Kalvárii byly roku 1723 vystavěny čtyři kapličky s polygonálním půdorysem a zvoncovitými mansardovými střechami. Jak byl v 18. století vybaven interiér kaplí, bohužel není jednoznačně známo.

Freska v kostele Povýšení svatého Kříže

Ústřední scénou na stropě presbytáře je nalezení sv. Kříže královnou Helenou. Dolní polovina výjevu zachycuje vykopání tří křížů na Golgotě, kterému přihlíží královna Helena. Pod ní skupina mužů luští hebrejský, řecký a latinský nápis na desce, která byla umístěna na kříži. Napravo jeruzalémský biskup Makarius ukazuje na polomrtvou ženu, která se uzdravila po doteku pravého kříže, vedle malé dítě vyzvedává na misce tři hřeby.

